

Asia: VN/22263/2025

Lausuntopyyntö: Arviomuistio kilpailuneutraliteettiselvityksen suosituksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Turun kaupungilta lausuntoa arviomuistiosta liittyen kilpailuneutraliteettiselvityksen suosituksiin. Lausunnossa on pyydetty esittämään näkemys arviomuistiossa käsitellyistä suosituksista kilpailuneutraliteettisääntelyn tehostamiseksi sekä niistä esitetyistä arvioinneista. Lisäksi lausunnossa pyydetään esittämään erityisesti arvioita eri suositusten mahdollisista vaikutuksista.

Yleistä

Yleisesti ottaen Turun kaupunki katsoo, että arviomuistiossa suosituksista tehdyt arvioinnit on esitetty kattavasti ja kaupunki yhtyy niihin pääsääntöisesti jäljempänä kuvatut näkemykset huomioiden. Turun kaupunki myös yleisesti kannattaa suosituksia, joissa kehitetään kilpailuneutraliteettisääntöjä koskevia käytännön ohjeita ja viestitään selkeän valvontaratkaisujen vaikutuksista julkisyhteisöjen menettelyihin ja toiminnan rakenteisiin.

Itsearviointin dokumentointivelvoite

Turun kaupunki ei kannata arviomuistiossa esitettyä suositusta julkisyhteisölle asetettavasta itsearviointin dokumentointivelvoitteesta.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on ollut julkisen sektorin normien purkaminen. Kyseinen suositus ei toteuta em. tavoitetta, vaan dokumentointivelvoite tulee lisäämään julkisen sektorin hallinnollista taakkaa.

Suosituksen arvioinnissa hallinnollisen taakan lisääntymisen ei katsota olevan merkittävää, koska julkisyhteisöjen tulisi jo nyt pystyä arvioimaan ja tunnistamaan kilpailuneutraliteettisääntelyn soveltamisalaan kuuluva toiminta. Arvioinnin tekemistä julkisyhteisön sisäisesti parhaalla katsomallaan tavalla ja itsearvioinnin dokumentointia lainsäädännön edellyttämällä tarkkuudella ei voi kuitenkaan verrata toisiinsa hallinnollisen taakan muodostumisen näkökulmasta. Itsearvioinnin dokumentointi saattaa muodostua hallinnollisesti raskaaksi varsinkin laajan kaupunkikonsernin osalta ja tilanteissa, joissa arvioinnin kohteena olevan toiminnan liikevaihto ei ole merkittävä.

Arviomuistiosta jää myös vielä epäselväksi dokumentointivelvoitteen laadullinen sisältö. Muistion perusteella dokumentoinnin sisällön määrittely jäisi mahdollisesti Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) ohjeistuksen varaan. Kaupunki näkee tämän ongelmalliseksi. Jotta julkisyhteisöt tietäisivät, miten niiden tulee laatia itsearvioinnin dokumentointi ja täyttää lain vaatimukset tältä osin, olisi lainsäädännössä määriteltävä yksiselitteisesti, mitä asioita dokumentointivelvoitteen on sisällettävä ja millä tasolla tiedot tulee esittää. Lainsäädännön pitäisi olla selkeä ja tarkkarajainen dokumentointivelvoitteen osalta, eikä se saisi jäädä KKV:n ohjauksen varaan.

KKV on myös kilpailuneutraliteettiasioita valvova viranomainen, jolloin kaupunki näkee ongelmalliseksi sen, että valvova viranomainen ohjeistaa dokumentoinnin sisältöä ja samalla valvoo sen toteutumista, mikäli lainsäädäntö ei aseta julkisyhteisöille selkeitä suuntaviivoja dokumentoinnin tekemiselle. Em. asia on erityisesti huomioitava mahdolliseen itsearviointiin liittyvään seuraamuksen osalta.

Hallinnollisen taakan kasvuun ja itsearvioinnin dokumentointivelvoitteen sisältöön tulee jatkovalmistelussa kiinnittää huomiota.

Seuraamusmaksu

Turun kaupunki ei kannata seuraamusmaksun asettamisesta.

Arviomuistion arviointi ko. suosituksen arvioinnin osalta on kattava, ja kaupunki yhtyy ko. arviointiin. Kaupunki korostaa arviomuistiossa esiin tuotua perustuslakivaliokunnan kannanottoa liittyen rangaistusluontoisen seuraamusmaksun määrittämisestä ja sääntelyn tarkkarajaisuuteen liittyviä haasteita.

Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan toiminnan määrittely ja markkinaehtoisen hinnoittelun vaatimuksen asettaminen kilpailulaissa kuntalain sijaan

Turun kaupunki pitää positiivisena suositusta sen osalta, että kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva toiminta määriteltäisiin lainsäädännön tasolla.

Kaupunki suhtautuu kuitenkin varauksellisesti kuntalain 126 §-128 §:ien mahdolliseen kumoamiseen ja niiden sisällön siirtämiseen kilpailulakiin. Kaupunki yhtyykin valtiovarainministeriön arvioon siitä, että yhtiöittämisvelvollisuutta koskevat säännökset olisi syytä jättää kuntalakiin myös siinä tilanteessa, että kilpailulakiin lisättäisiin määritelmä kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvasta toiminnasta. Kunnan hallinnon ja talouden järjestämistä koskevien säännösten tulisi sisältyä kuntalakiin. Mahdollisesti tehtävät muutokset eivät saisi hankaloittaa lainsäädännön käytännön soveltamista kunnissa.

Tietojen kerääminen julkisyhteisöjen määräysvallassa olevilta yhtiöltä

Turun kaupunki ei kannata arviomuistiossa esitettyä suositusta tietojen keräämisestä julkisyhteisöjen määräysvallassa olevien yhtiöiden toiminnasta, kirjanpidon eriyttämisen toteutumisesta ja markkinaehtoisesta hinnoittelusta.

Ko. yhtiöt eivät tuota tällaista raportointia nyt, ja suosituksen mukaiset toimenpiteet tulevat lisäämään yhtiöiden hallinnollista taakkaa.

Suositus asettaisi myös julkisomiset yhtiöt, jotka nimenomaan on yhtiöitetty kilpailuneutraliteettivelvoitteen noudattamiseksi, eri asemaan kuin muut ei-julkisomisteiset yhtiöt. Arviomuistion perusteella jää epäselväksi, mitä julkisomisteisia yhtiöitä raportointivelvoite koskisi ja mitkä yhtiöt jäisivät sen soveltamisalan ulkopuolelle.

Kaupunki kiinnittää huomioita myös yhtiöiden liikesalaisuuksien turvaamiseen. Esimerkiksi yhtiöiden markkinaehtoisesta hinnoittelusta liittyvä raportointi saattaisi vaarantaa yhtiöiden, erityisesti markkinoilla toimivien, hinnoitteluun liittyviä tietoja, jotka saattavat täyttää liikesalaisuuden määritelmän.

Nieminen Sanni-Sofia
Turun kaupunki